

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt IV. Studet in Seminario Duacensi. Cheneum ab hæresi reuocat.
Romæ in Societatem admittitur. Jn Austria, & Bohemia strenuè laborat.
Mittendus in Angliam Romam reuertitur. Ad hoc eum Alanus suis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

riis igitur delegatis, inter primos Lublini defertur Campianus, certo ab iis postredie carceri mancipandus, nisi cum Prorex Henricus Sidneyus intempesta nocte de captandis latebris monuisset; ex quibus vitato periculo, sub ficto Parritij nomine, & vestiaria tessera Kidlarij Comitum in portum venit vicesimo distans milliari. Transmissurus in Angliam nauim confederat, cum adsunt Dublino indagatores inuentum abducturi; hoc rerum, & temporis angusto deprehensus, Apostolum Insulæ, cuius se nomine ac tutela munierat, in opem fidenter inuocat; mirum dictu! auditur tam properè vt lictores nauis tota sursum deorsum cursantes, rimantésque omnia diligentissimè, præsens tamen lateret, & eorum oculis semper adsans ab iis minimè cerneretur, Londinum in patriam traiecit, vbi se tot inter exploratores ab Regina sparso malè tutum aduertens, confugit in Belgium, sed pauca vix milliaria emensus à Cataxopio Anglicano, tractus illos seruante sistitur, & commeatus legitimi carens Chirographo quos sibi fas esset extra Regnum exire, capitur intraque Angliam reuectus, portus cuiusdam custodi traditur Londinum mittendus. Sed is Campianum, curiosè vndique perscrutatus, cum ne obolum quidem captiuo suo fecisset reliquum, ita illum se finxit claudere, vt apertum illi relinqueret exitum, & à quo teneretur, & obseruaretur neminem, velut aiens ambobus fore benè consultum si fugeret. Ludum facillè aduertit Campianus, nec multum sategit vt custodis vitaret oculos, qui se abdiderat ne aspiceret fugientem; inde viatico ab amicis accepto feliciter in Belgium appulit.

Studet in Seminario Duacensi. Cheneum ab hæresi reuocat. Roma in Societatem admittitur. In Austria, & Bohemia strenuè laborat. Mittendus in Angliam Romam reuertitur. Ad hoc eum Alanus suis literis confirmat.

C A P V T IV.

NA VI egressus, mentem & oculos attollit, agens gratias Deo funesti quod vitarat soli; & quod attigerat melioris; rogansque sibi locum indicari qui foret ad animi salutem magis idoneus. Duacum mox se rectè contulit, vbi tunc Alanus seminarij quod diximus fundator, & gentis eiusdem plurimi præstanti virtute, ac litteris illustres; à quibus vt frater è mari naufragus toto amoris, & beneficentiæ complexu

stringitur, communique cum iis viuendi regulam secutus, Theologiæ biennium duobus illis adiunxit annis quos iam Oxonij eidem studio dederat, tum multum renuens, & honorum deinceps omnium pertæsus initiatur baccalaureatu, quod ita maiores faciendum censerent. Verum præcipuus eius labor in relegendis vitæ antea notis lethalibus discruciabatur. Torquebat animum violata Deo & Ecclesiæ fides, vt profanis Chenei Glocestrensis promissis, & manibus subderetur, ac licet agniti magnitudinem sacrilegij diu multumque in hibernia luxisset, Deo tamen ex lapsus illius profundo, elaborante fundamentum sublimis in posterum fabricæ, ingrauescebat Duaci, culpæ dolor, erumpebatque in perpetuas lachrimas & singultus nulla medicabiles consolatione. Quo ille animi angore trahi videbatur ad Societatem, tunc enim cœpit remittere, cum religiosæ vitæ suscepit propositum; sedatus vero est penitus, cum illud reipsa iniuit, visusque illi est quod aiebat ipse, animo crassus character bestię, deletaque macula diaconatus infelicis, mens secuta in pace quiescere. Inter has tamen angustias, necessitatem sibi sensit incumbere, emendandi mali, quod suis adulationibus Cheneo consciuerat. Dedit itaque ad eum Duaco epistolam expugnandæ illius pertinaci doctrinæ, & conciliandæ Deo ipsius voluntati sanè fortem, sed confessione proprii sceleris, & reuerentia præsulis quem reprehendebat, sic attemperatam, vt posset vtrunque hominem ad mentem reducere. Damnabat suam erga illum obseruantiam, errori eius malè morigeram, cui pro familiari vtriusque vsu, obstare facillè potuisset. Quod si saltem tentasset, fortassis Episcopum in partes Catholicas pronius impulsisset, quam esset ab eo Protestantium implicitus partibus. Detestabatur vero præ omnibus fumos illos temporarij vtiles, & vilissimorum commodorum, quibus lingua mendaci, mentem prodiderat sana, & vera sentientem, & eram inquit, ex iis vnus quos carpit Propheta, *videbas furem, & currebas cum eo* inde futuris post hanc vitam, Præsulem exterrebat ob linguam tot Catholicis petendis; manus Ordinationum tot sacrilegiis commodatas, animam filis tam leuibus suo adstrictum exitio (in paucis enim Cheneus à vero, & Catholico dissidebat) ob quæ non poterat aliud præter ignes æternos expectare. Qua quidem ardenti & proluxa epistola Campianus, visus est sibi religione officij, & mutuo in Cheneum amore perfunctus. Cæterum ille in perfidia sua hæsit.

Iam quæ causæ Duaco Romam Campianum & in Societatem vocauerint; quæ in Germaniam, & quæ iterum Romam, demumque in Angliam videamus. Dum ergo cœlum fatigat anxius, pergítque à Deo gemens flagitare, quo potissimum in vitæ genere, admissi in Anglia sceleris promereri valeret integram, veniam, inspirati hanc sibi vocem interiùs persensit. Romam proficiscere, illic tibi cernere dabitur quid te Deus fieri iubear. Quam ille vocem tam inusitato sibi afflatam sensu, tam certo credidit diuinam, vt salutatis illico amicis in viam se dederit. Fuere qui vellent euntem comitari, & viatico iuuare; solus ipse, & pedes, & externus, & mendicans

mendicans Romam tandem peruenit, superioris æui anno septuagesimo secundo exeunte, aut ineunte potius sequenti. Deum illic promissi dum admonet, paratus ad omnia quæcumque innuisset; eodem quo prius, & sensu & modo vocatur ad Societatem, neque id libratis vt quidam scripsere, rationibus variis ad arbitrium legendi; sed peculiari & diuina voce, ad capessendum quæcumque iuberentur. Inter hæc Gesualdus S. Cæciliae Cardinalis nosse hominem optauit cuius multa cum laude ingenium, & mores cultissimos vulgari audiebat; simul eum, vt erat liberalissimus, opportunis iuuare subsidiis, quæ pro conditione peregrini, & exulis, non ambigebat illi parcius suppeterere; Accitum igitur, & studiosè aliquoties tentatum, vt præstantiorem rumore comperit, conditiones illi percommodas detulit, nec forte merito impares; Campianus actis demissè gratiis, oppugnatum se patrono respondit omnium supremo, certum illi, quicquid esset ac posset, viuere ac mori: quod eius propositum animi cum multum laudasset Cardinalis, quæsiuit ex eo de Bulla Pij quinti quid sentiret (ea scilicet quæ Elizabetham Reginam damnarat hæresis; anathemati subdebat; populos eius imperio, & obsequiis absoluebat) cui Campianus nihil aliud retulit, quàm quod palam res ipsa loquebatur, exasperatam peracerbè illo diplomate Reginam, & in edictiones aduersus Catholicos seuerissimas inductam; nec vltèriùs processit de his sermo; qualicumque tamen exploratore perlatus in Angliam ad Consiliarios regios, capto diu post Campiano obiectus est, velut de rebellio Anglorum, & vita Reginae tollenda coniurasset, cum nec Anglia, nec Regina vllò modo ad Cardinalem attinerent. Nunc deliberati in Societatem ingressus satagens Campianus Mercuriano se sistit eius Præposito, qui Aprilis vicesimo tertio huius anni septuagesimi tertij, Francisco Borgiæ lectus fuerat successor, datòque sui experimento idoneo, breui adscriptus est in Societatem; adminiculante: huic facilitati Anglorum virtute quos iam habebamus, velut reliquorum tacito pignore; admissum Laurentius Magius, nostris in Austria Præfectus, inuidens aliis Prouincialibus Pragam duxit, prouecto ad medium Iunio, inde Brunam misit ad tyrocinium, vbi & Viennæ, & Pragæ adhuc tiro, post votis obstrictus ea gessit solus, quæ multos poterant habere occupatissimos: Latinis, Græcis, Rhetoricis, Philosophicis tradendis concionando assiduè; Seminario nobili regendo, & Sodalium cœtu pietate spectabili; præter ingenij lucubrationes penè perpetuas, easque insignes. Hinc ab antistite Pragensi, à quo & vnicè amabatur, & obseruabatur, Sacerdos creatus, ministerio institit animarum tanta vi spiritus, & contentione laboris indefessi, vt videretur ex vno ad alia semper exire vegetior. Vbique tamen nihil humile sapiens, nihil triuiale & abiectum, semper sibi similis & se ipso maior, seu diceret, doceret, scriberet, vel quiduis aliud communi bono agitaret. Londinum redux vir illustris, post legationem apud Rodolphum secundum obitam Elizabethæ nomine, nihil æquè celebrabat vt Campiani Iesuitæ concionem quandam, cui interfuerat ipsemet cum Imperatore; quæ dicendi facultas, quamquam inter eius

excelebat dotes, eminebat tamen omnibus ipsius studiis ea sui cura, ut præter salutem propriam, & studium exquisitissimæ virtutis, rei nullius sollicitudine rangi videretur. His acquiescenti sudoribus, en adsunt ab amicis Roma, Doctore præsertim Alano literæ, de sui delectu in Angliam, ad laudem Apostoli suis laboribus, & (fortunaret omen Deus!) ad palmam martyris suo sanguine promerendam. At enim Alanum cui altè animo hærebat de nostris in Angliam mittendis, ut qui primus id mente conceperat, & multis euicerat precibus & rationibus, subiit metus quidam amoris solliciti ne opimis in lucro animarum occupationibus contentus Campianus, præferre veller Bohemiam Angliæ, habentque nunc etiam scriptores aliqui eius epistolæ residuas lineas quâ dekortatur illum, vehementer ab eo consilio, teque ipsa illis impingit falsi notam, qui Personium & Campianum vulgarunt nec vocatos, sed nec expetitos, quin nec vlllo volente, vltro se in Angliam penetrasse. Sic ergo ille, sed Anglicè Pater, frater, & fili (nam hisce vocabulis mutuus inter nos me obarmat amor) supremus ordinis tui Dux, Iesum intelligo, Praga te Romam, inde in Angliam enocat, vocant & tui ratione fratres Angli Catholici, quorum etsi non audis voces; audit, & iubet Deus ratas esse.

Iis ego, & tibi tùm patriæ, tùm charitatis verè coniunctissimus, meas quoque voces addendas putavi, quin sublato ad te contentiùs clamore, impatienter inculcandum quamprimum carissime Campiane! tete istinc absolue; quam ferre poteras Bohemiæ opem abundè contulisti, inuectaque ab Anglis in eam damna, quoad valuit sarcisti (Vviclefi Angli significat hæresim, à Ioanne Hus illic propagatam) si amantissimæ patriæ votis ardentibus fueris obsecutus, teque illi, & tuam operam, vitamque in posterum omnem, & quæ diuino munere nactus es ad eam iuuandam præsidia consecraris, feceris quod pium, quod iustum, quod decet verè Christianum. Nec eò hæc scribo, quod de animo tuo addubitem, scio te ex felici rectorum tuorum suspensum arbitrio, adaolaturum quocumque gentium, & periculorum innuerint. Sed nunc Anglia nostra messes promittit copiosas, verum hominibus operæ non vulgaris, tibi que priuatim, tuique instituti lectissimis, & strenuis sociis. Quibus concedendis acquieuit iam multorum precibus R. P. Generalis. Eiusque consilium, patriæ nostræ Pater, Gregorius decimus tertius comprobauit; Deus ipse cuius in manibus sortes tuæ vertuntur, Campianum sapientiæ suæ & gratiæ dotibus cumulatum nobis restitui voluit. Para sis ergo te ad profectiorem, ad labores, ad tentationem. Hactenus Alanus, quem & præcessere ad eundem, & subsecutæ sunt multorum gratulatoriæ, demùmque ipsius Generalis, qui disertè scribebat, ea mente se illum Romam accersere ut eum in Angliam mitteret, reparandæ illic rei Catholicæ iacturum fundamenta; commendabatque illi celeritatem itineris. Diuini ad hæc securus placiti Campianus, & paucis quæ reddenti sibi literas Reктору tunc dixit; & perpetuo, dum illic subsistit vultus, & animi tenore, palam fecit, iis se egregiè munitum virtutibus, quibus oportebat iniunctam niti, & administrari

Prouinciam;

Prouinciam; verbo, dicam, summis & infimis, vtriusque heroicis. Generosa in primis in mortes quolibet, pro Christo, & animis deliberatione; & magnis infra se demersa spatiis humilitate Christiana, nihil ausa sibi de se confidere; à Deo omnia certò sibi spondere. Quibus vitam se putat commo-
dare obedientiam. Domi & foris merito summe charus, beneuolos erga se omnium distraxit affectus, gaudebant illi complures prope iam martyri; maiori numero alij iacturam tanti viri, prioribus omen, spes vt sit pia iocose faciebat; quibusdam tamen oraculum certius qui norant Brunæ Campiano Dei matrem in tyrocinij horto spectabilem, panum explicuisse purpureum, & prænuntiasse beatam mortem profusione sanguinis oppetendam.

Habeo illinc penes me literas, huius centum post annos etiamnum recentis memoriae testes. Amicis igitur hoc solum monitis, vt vellent sui memores esse apud Deum, profectus est, voluitque illum Ferdinandus Austriacus Praga eodem secum curru vehi, vt eius interea ignitis colloquijs fruere-
tur. Inde Parauium descendit pedes, quod ne Romam vsque facere pergeret obstiteret illorum qui Collegio præerant charitas cum singulari eius parendi studio; magnis nihilominus itineribus vsu oportuit, cum incunte iam Martio Pragæ admonitus de perfectione; Aprilis secundo, vocanti se præsens Mercuriano obtulerit; cadebat is dies in sabbatum maioris hebdomadæ anni 1580. Post salutatam Generalem, in amplexus iuit designati sibi nobilissimæ expeditionis dignissimi socij Roberti Persons, quem nostro efferendi modo dicturi sumus Personium. Cuius hic prima initia necesse est narrationi futuræ præuertere.

Roberti Personij natales, studia literarum; Docendi munus Oxonij; amulorum inuidia; profectio in Italiam; ingressus in Societatem Jesu.

CAPVT V.

 R T V S est vir magnus Personius ex inferiori Stoofo-
merseti dynastiae pago, elapsi sæculi anno 46. honestis quidem parentibus, sed quam à virtute liberaliter instructis, tam parca à re familiari. Mater nomine Christiana longo annorum nonaginta æuo, patientiæ constantis multiplicia merita cumulauit, exosa, inuisa, vexata hæreticis; sed magnæ apud Catholicos venerationis, tanquam residuum ab Henrico VIII. Ecclesiæ Anglorum veteris monumentum. Ad hæc longè absentem Personium, & iuuentutis Anglicanæ Seminariis statuendis, fortiumque scriptorum editionibus errores conuellentem, cum vlcisci non possent hæretici,